

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

135

Directors: Ramon Arnabat,
Josep Santesmases
Compaginació: Natàlia Báscones
Disseny: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer
ISSN 1130-5150

CONTINGUTS

EDITORIAL: 350 anys després...	1
TEMES 1: Una visió nord-catalana...	2
TEMES 2: El tractat dels Pirineus...	5
TEMES 3: Identitats nacionals...	8
PATRIMONI: Un gran nord cultural...	11
RESSENYES	12
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

ÒSCAR JANÉ. Universitat de Barcelona. Centre d'Estudis Ribargorçans

350 ANYS DESPRÉS DEL TRACTAT DELS PIRINEUS

Ara fa 350 anys del tractat dels Pirineus. Pot sonar estrany, però mai no ha estat tant d'actualitat com ara. I no pas perquè se celebri com es va fer al segle XIX tot marcant la frontera física amb fites al Pirineu, ni tampoc perquè els estats com França i Espanya, amb dictadura o sense, hagin aprofitat per felicitar-se mútuament del seu èxit com a estats nacionals auto-complaents. Ara és a l'ordre del dia perquè Europa exigeix retirar totes les seves fronteres interiors i incita a la cooperació entre espais transfronterers econòmicament i culturalment lògics.

Els inicis de la història europea i de tota història que pugui interessar als seus ciutadans coincideix ara amb la visualització d'imatges. La història és contemporània o no és. Aquesta tendència que es nodreix generació rere generació només fa que consolidar els estats que sostenen la seva realitat sobre una base històrica inamovible. Per a aquests estats i les seves historiografies, les fronteres delimiten estèticament i nacionalment la seva essència, i la història feta així és el millor dels instruments.

La historiografia local és aquella que ha mantingut més viva l'anàlisi de la frontera, la de la seva instauració, les seves conseqüències, les seves lògiques... Com més a prop de la

frontera ens situem més interès es desprèn en els estudis, però també més assimilada ha estat la qüestió malgrat tot. El tractat dels Pirineus no és només la frontera pirinenca. És també un canvi profund de mentalitat en una època determinada, és la transformació en el funcionament d'un país on la segona ciutat més important queda adscrita a un altre territori i que arrossega una teranyina de qüestions diverses fins als

nostres dies. Segurament la història local ha donat més llum als aspectes fronterers i del tractat dels Pirineus que grans treballs estatals o nacionals. Aquest dossier és una mostra sintètica i diversa dels efectes del tractat i de les recepcions tant en l'àmbit de la història com més enllà. La tendència s'observa en què el «fet fronterer» és ara «transfronterer».

Com si es tractés d'un retorn a la unió i la comunicació entre comunitats i col·lectius, la dinàmica de la frontera evoluciona ara al marge dels estats. Tot i que l'a-

parició de la frontera moderna —un concepte realment contemporani— hagi estat vista fins ara com una normalitat, la capacitat dels pobles d'adaptar-se a noves situacions imposades té una triple lectura: l'adaptació de les elits a l'Estat; l'adaptació moral i natural de gairebé tota una comunitat; i la superació activa que, en un moment determinat, pot exercir de nou una resistència per *superar la frontera*. ■

Fita de la frontera internacional número 401 (entre Age i Palau).

Font: Albert Moncusí

